

GLAGOLI

- **promjenjiva vrsta riječi kojom izričemo radnju, stanje i zbivanje**

Vrste glagola prema značenju: glagoli radnje, stanja i zbivanja.

- **glagolima radnje kazujemo svjesnu, voljnu, namjernu radnju:** peglati, prati
- **glagoli zbivanja ukazuju na zbivanje u čovjeku koje nije svjesno i namjerno:** odrastati, titrati, krijesiti se
- **glagoli stanja kazuju stanje u kojem se netko ili nešto nalazi, njima možemo izreći:**
zbivanja u prirodi (bujati, cvasti, gnjiliti, truljeti, grmjeti...)
zbivanja u ljudima (bojati se, starjeti, veseliti se, roditi se)
položaj tijela (ležati, čučati...)
boravljenje (biti, boraviti...)
boje (žutjeti, crvenjeti se, bjelasati se...)
stanje svijesti (bdjeti, drijemati, sanjati)

Zacrvenila je klaunu nos. (glagol zbivanja, voljna, svjesna radnja)

Crvenjeli su se vrhovi planina. (glagol stanja, postajati crvenim)

Gramatičke kategorije glagola: lice, broj, vid, vrijeme, način

Gotovo je poludjela od brige.

poludjela je (lice/osobu: 3. (ona), **broj:** jednina, **gl. vid:** svršen, **vrijeme:** perfekt)

Sjedni!

Tako bih rado pojela sladoled.

glagolski način: imperativ, kondicional prvi

Glagolski vid

- kategorija vida ne odnosi na glagolsko vrijeme, već trajanje vršenja radnje.

Tresla se. (perfekt) tresti se – nesvršen glagol po vidu

Tresem se. (prezent)

Trest ću se. (futura prvi)

svršeni glagoli

nesvršeni glagoli

učestali (kazuju radnju koja se ponavlja, tj. prekida pa nastavlja: isplovljavati, trčkarati, izranjati...)

dvovidni glagoli: nesvršeni i svršeni

Čuješ li ti mene? (čuješ – nesvršeni)

Ako **čuješ** što dobro, javi mi. (čuješ – svršeni)

(vidjeti, čuti, doručkovati, večerati, objedovati, ručati, većina glagola stranoga podrijetla s nastavkom –irati: organizirati, parkirati, telefonirati...)

vidski parovi ili vidski parnjaci - glagoli koji izriču radnju koja se razlikuje samo po vidu (kupiti – kupovati)

Glagoli po predmetu radnje (prijelaznosti)

prijelazni glagoli

- uza se mogu imati objekt u akuzativu bez prijedloga
- s njih radnja neposredno prelazi na drugo živo biće, predmet ili pojavu
- prijelazni su i oni glagoli koji uza se imaju imenicu u G koji je zamjenjiv A

Uzimam kruha. (u ovom primjeru imamo imenicu u genitivu koju možemo zamijeniti akuzativom - Uzimam kruh., a da nismo narušili gramatičku pravilnost rečenice)

neprijelazni glagoli

- uza se ne mogu imati objekt u akuzativu
- s njih radnja ne prelazi neposredno na predmet
- uz njih dolaze svi kosi padeži (G, D, L, I i A s prijedlogom), dakle svi osim N i V

povratni glagoli

- uza se imaju povratnu zamjenicu sebe/se
- ona ukazuje na to da se radnja koju subjekt proizvodi njemu i vraća

Kategorija stanja

Ana piše pismo. S aktivno vrši radnju (aktiv – djelatno stanje)

Pismo je napisano. S trpi radnju (pasiv – svojstvo samo prijelaznih glagola)

- pasiv u hrvatskome jeziku možemo izreći na dva načina: **aktivnim glagolskim oblicima glagola biti i bivati i glagolskim pridjevom trpnim (npr. Vrata su otvorena.) ili aktivnim oblicima odabranoga glagola s česticom se. (npr. Vrata se otvaraju.)**

Vrednovanje za učenje - nastavni listić

Navedi gramatičke kategorije glagola.

Objasni pojam vidski parnjak.

Što znači kad kažemo da su glagoli dvovidni?

Kako dijelimo glagole prema predmetu radnje?

Objasni razliku između aktiva i pasiva.

Napiši tekst od 10 rečenica na temu „Pismo prijatelju “ i u njemu izdvoji glagole, odredi im lice, vrijeme i broj. Napiši kakvi su:

- a) po značenju
- b) po predmetu radnje
- c) po vidu
- d) po prijelaznosti.

Rad pošalji na Yammer.

Rok za predaju radova je četvrtak 19. ožujka 2020. – 15 00 h.

